

Sprawozdanie z wyników trójstronnego dialogu obywatelskiego
Punkty styczne Europy – dialog regionów przygranicznych
27.11.2021

Położenie geograficzne Wolnego Państwa Saksonii w trójkącie granicznym między Niemcami, Polską i Czechami stwarza najlepsze warunki dla form dialogu transgranicznego. Jako Państwowe Ministerstwo Sprawiedliwości, Europy, Demokracji i Równego Traktowania działające w regionie przygranicznym, jest dla nas oczywiste, że musimy aktywnie uczestniczyć w procesie Konferencji Przyszłości Europy (CZE).

Regiony przygraniczne są bowiem ważnymi punktami stycznymi Europy. Właśnie tam wszelkie zalety, ale i braki w zakresie integracji europejskiej są szczególnie widoczne. Dlatego niezwykle ważne jest, aby głosy regionów granicznych były bardziej słyszalne na szczeblu krajowym i europejskim.

Dlatego też Saksońskie Ministerstwo Sprawiedliwości, Europy, Demokracji i Równego Traktowania podjęło się organizacji czterech wydarzeń w ramach konferencji na temat przyszłości Europy.

Poniżej informacje na temat drugiego wydarzenia.

W sobotę 27.11.2021 r. ponad 60 obywateli z Saksonii, Polski i Czech dyskutowało wspólnie z politykami na cztery tematy i wypracowywało rozwiązania, które pozwolą kształtować lepszą przyszłość Europy.

Propozycje i wyjaśnienia przedstawiamy poniżej. Teraz ważne jest, aby rząd i inne instytucje polityczne przeanalizowały te propozycje i wdrożyły je tam, gdzie jest to potrzebne i możliwe. To jest celem Saksońskiego Ministerstwa Sprawiedliwości, Europy, Demokracji i Równego Traktowania.

Temat 1: Edukacja

- a) Podkreślenie wagi wspólnego rozumienia historii w regionach przygranicznych
 - Istnieje polsko-niemiecki podręcznik do nauki historii. Można to wykorzystać na poziomie regionalnym, np. poprzez muzea, które oferują odpowiednie wydarzenia, tak aby nie tylko uczniowie, ale całe społeczeństwo miało dostęp do tej wspólnej historii.

- Nie należy koncentrować nauczania historii wyłącznie na II wojnie światowej. Należy również podkreślić pozytywne strony wspólnej historii.
- Lekcje historii powinny być uzupełnione o wspólne projekty szkół/placówek oświatowych z muzeami, stowarzyszeniami itp.
- Stworzenie powiązania między historią a nauczaniem języka.

b) Wspieranie nauki języka kraju sąsiada

- Istnieją dobre przykłady promowania języka kraju sąsiada, ale niestety są one mało znane, jak np. niemiecko-czeskie gimnazjum w Pirnie. Potrzebna jest więc większa reklama dla takich projektów.
- Wczesna promocja języka kraju sąsiada w przedszkolu, ponieważ w wieku przedszkolnym języki są przyswajane szczególnie szybko i w formie zabawy. Ponadto w ten sposób dociera się do rodziców.
- Nauczanie języków obcych służy również przełamywaniu barier społecznych. Dzieci i młodzież znajdujące się w trudnej sytuacji społecznej mogą dzięki nauce języka obcego osiągnąć wyższe kompetencje społeczne.
- Aby to osiągnąć, nauczyciele potrzebują wsparcia w zakresie metodologii: uczenia się sąsiedztwa zintegrowanego z życiem codziennym poprzez komunikację z rodzimymi użytkownikami języka; ułatwiania uznawania kwalifikacji edukacyjnych z innych krajów.
- Długoterminowe wsparcie finansowe UE dla sektora najmłodszych dzieci i przedszkoli: Kiedy wielu ludzi łączy siły, pomysły i partnerstwa dobrze się sprawdzają. Jednak infrastruktura i personel muszą być finansowane instytucjonalnie i systematycznie.
- Zaangażowanie innych instytucji: kursy językowe mogą się odbywać również w bibliotekach.

c) Zapewnienie ciągłości partnerstw (szkolnych)

- Partnerstwo szkolne powinno być obowiązkowe w programach nauczania. Nie powinno stanowić czegoś dodatkowego. Partnerstwa szkół potrzebują wsparcia metodologicznego, językowego, organizacyjnego i finansowego.
- W tym celu należy prowadzić prace przede wszystkim na szczeblu regionalnym, a uczniom należy zapewnić narzędzia i możliwości wielopłaszczyznowych kontaktów, aby mogli zgłaszać własne pomysły i wymieniać się pomysłami między sobą.
- Potrzebne jest jak największe wsparcie polityczne dla wszystkich podmiotów, ponieważ nauczyciele są często pozostawieni sami sobie w zakresie zabezpieczenia finansowania wysokich kosztów logistycznych i sami muszą sobie radzić z innymi licznymi problemami.

Temat 2: Ochrona klimatu

a) Komunikacja

- Należy wzmocnić i usprawnić istniejące kanały komunikacyjne. Ważna jest informacja wielojęzyczna i dostosowana do grupy docelowej. Również w tym przypadku można lepiej wykorzystać współpracę regionalną. Należy wyraźnie zaznaczyć, że problemy istnieją ponad granicami i mogą być rozwiązane w miarę możliwości właśnie w ten sposób.

- Najlepsze praktyki powinny być udostępniane i nagradzane społecznie (por. European Green City Award), zwłaszcza na poziomie poszczególnych obywateli i obywateli.
 - W edukacji szczególnie skuteczne może być przełożenie abstrakcyjnej ochrony klimatu na skutki regionalne, np. podczas wycieczek i rozmów z ekspertami i przedsiębiorstwami.
- b) Zmiany strukturalne:
- Należy wspierać małe projekty i działania społecznościowe, nie tylko skupiać się na problemach, ale także promować działania – nie tylko w formie cyfrowej, ale także w miarę możliwości podczas osobistych spotkań.
 - Dalsze wzmacnianie funduszy uczestnictwa, ich dalszy rozwój ponad granicami i regionami w celu realizacji wspólnych projektów. Celem jest także przekonanie sceptyków w zakresie zmian strukturalnych.
- c) Zrównoważony rozwój:
- Bardziej rygorystyczne przepisy, w szczególności zakazujące używania przedmiotów, które są szkodliwe dla klimatu, np. plastikowych toreb.
 - Nakładanie kar i subsydiów, aby w szczególności zmotywować do działań na rzecz środowiska sektor przedsiębiorstw.
 - Ważne byłoby, aby w miarę możliwości podejmować wspólne działania europejskie z zastosowaniem wspólnych zasad.

Temat 3: Regiony przygraniczne

- a) Dalsze promowanie wymiany transgranicznej między mieszkańcami na wszystkich szczeblach oraz rozszerzanie możliwości komunikacyjnych:
- promocja języka kraju sąsiada na wszystkich poziomach (społeczeństwo obywatelskie (przedszkola, szkoły, edukacja), a także w administracji).
 - lepsze informowanie ludności w obszarze przygranicznym, np. poprzez wielojęzyczne portale.
 - wzmocnienie i lepsze wsparcie finansowe dla istniejących struktur transgranicznych (euroregiony + europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej) jako płaszczyzny kontaktu między społeczeństwem obywatelskim a administracją.
 - utrzymanie internetowych lub hybrydowych form uczestnictwa obywatelskiego.
- b) Poprawa przede wszystkim infrastruktury wiejskiej w obszarze transgranicznym.
- promocja infrastruktury transgranicznej (linie kolejowe, drogi, mosty).
 - oferty w zakresie mobilności (transport publiczny) powinny być atrakcyjne, pozbawione barier (wielojęzyczne) i przystępne cenowo.
 - cyfryzacja jest możliwa tylko dzięki wsparciu finansowemu w większości małych gmin, co jest ważne także z punktu widzenia ochrony klimatu.

c) Poprawa usług świadczonych w interesie ogólnym, zwłaszcza w sektorze zdrowia w strefie przygranicznej

- możliwość korzystania z opieki zdrowotnej i wykonywania zabiegów medycznych po obu stronach granicy.

- lepsza współpraca (wymogi prawne) w obszarze służb ratowniczych.

Temat 4: Europejska demokracja i identyfikacja z UE

a) Wspólna europejska sfera publiczna

- należy stworzyć platformę dla wiadomości europejskich – jako uzupełnienie doniesień głównie krajowych. Obywatele UE powinni być uprawnieni do radzenia sobie z dezinformacją, manipulacją i fałszywymi doniesieniami w mediach.

- powinno być więcej wspólnych formatów kulturalnych, np. ponadnarodowych festiwali kultury i sztuki.

b) Wzmocnienie struktury uczestnictwa obywatelskiego

- obywatele powinni mieć możliwość ciągłego uczestnictwa; uczestnictwo nie powinno być ograniczone w czasie lub do projektów, ale powinno być elementem stałym. Powinno się organizować więcej spotkań obywatelskich, na których możliwe byłoby przedstawianie pomysłów i sugestii.

- można to zrealizować w ramach budżetów obywatelskich, w których obywatele przejmują wykorzystanie regionalnych obszarów finansowych funduszy UE i zarządzanie nimi. Powinno to być strukturalnie ułatwione przez UE, a aktywni obywatele powinni otrzymać rekompensatę za swoje wysiłki na rzecz wzmocnienia swojego zaangażowania.

c) Wzmocnienie edukacji i spotkań

- UE powinna umożliwić swoim obywatelkom i obywatelom bardziej osobistą wymianę, na przykład poprzez takie projekty jak partnerstwo miast i programy wymiany, które skupiają się przede wszystkim na obywatelach.

- powinny istnieć wspólne treści edukacyjne (zwłaszcza dla szkół średnich), tak aby młodzi ludzie uczyli się o roli swojego kraju w UE i o historii UE.

- powinny istnieć również formy edukacji ponadnarodowej poza szkołą, np. wspólna nauka języków obcych w przedszkolach.

- edukacja transeuropejska powinna zwracać się bezpośrednio do obywateli i obywateli i docierać do jak największej ich liczby (większej niż obecnie).

W czterech grupach roboczych („breakout sessions”) dyskutowano w trzech językach POL-CZE-DEU, ponieważ w każdej grupie obecni byli obywatele wszystkich trzech regionów przygranicznych. W składzie grup zapewniono również odpowiednią równowagę płci.

STAATSMINISTERIUM DER JUSTIZ
UND FÜR DEMOKRATIE
EUROPA UND GLEICHSTELLUNG

Freistaat
SACHSEN

**DOLNY
ŚLĄSK**

EUROREGION
ELBE LABE